

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА**

**Навчально-методичні матеріали
навчальної дисципліни**

Право міжнародної безпеки
напрямок підготовки 293 «Міжнародне право»

Ужгород 2020

Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни **«Право міжнародної безпеки»** для студентів за напрямом підготовки 293 «Міжнародне право». –
«___» _____ 2020 р. – __ с.

Розробники:

Колотуха Іван Олексійович, доцент кафедри міжнародного права, кандидат юридичних наук, доцент

Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Право міжнародної безпеки» підготовлені на підставі вимог діючих стандартів вищої освіти України, галузь знань «Міжнародні відносини» 29, спеціальність 293 «Міжнародне право», у відповідності до «Концепції розвитку кафедри міжнародного права ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та пріоритетних напрямів освітньої, методичної та наукової діяльності на 2015 – 2025 роки», а також практики викладання курсу.

Лектор:

Колотуха Іван Олексійович, доцент кафедри міжнародного права, кандидат юридичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол № від « » 2020 року

Завідувач кафедри міжнародного права

_____ Динис Г.Г.
(підпис)

«___» _____ 2020 р.

АНОТАЦІЯ

Робоча програма з дисципліни **«Право міжнародної безпеки»** підготовлена на підставі вимог галузевого Стандарту вищої освіти України 2013 року, галузь знань «Міжнародні відносини, напрям підготовки 6.030202 «Міжнародне право», кваліфікація 3439 «Фахівець з міжнародного права» та практики викладання курсу у ВНЗ України, містить систему організаційно-методичних заходів, які сприятимуть студентам у засвоєнні знань, умінь та навичок із зазначеної дисципліни.

Навчальна дисципліна **«Право міжнародної безпеки»** є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців зі спеціальності «Міжнародне право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Викладається на IV курсі, VII семестр, в обсязі 90 навчальних годин (3 кредитів ECTS (the European Credit Transfer System), а саме: лекції – 20 год., практичні, семінарські заняття – 24 год, самостійна робота – 50 години, 6 – індивідуальна робота.

Завершується семестр – іспитом

Мета та завдання навчальної дисципліни **«Право міжнародної безпеки»** спрямовані на отримання знань про :

- фундаментальні основи міжнародного публічного права; знання й уміння застосовувати положення ключових міжнародно-правових документів з міжнародного гуманітарного права ; широка обізнаність із універсальними та регіональними інституційними механізмами захисту прав людини під час збройного конфлікту;
- спеціальність юриста-міжнародника та відповідно сферу професійної діяльності пов'язану з застосуванням норм міжнародного права, що застосовується під час збройного конфлікту;
- місце навчальної дисципліни в системі навчального курсу та системі міжнародного права;
- понятійно-категоріальний апарат навчальної дисципліни **«Право міжнародної безпеки»** ;
  - науково-теоретичну інформацію з міжнародного права;
  - методологічні основи мислення, дослідження та аналізу права збройних конфліктів та міжнародного права прав людини ;
  - систему професійного аналізу нормативних документальних та наукових джерел міжнародного публічного права;
  - професійне використання юридичних понять та категорій, що застосовуються у сфері міжнародного права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» формуються предметно-фахові компетенції (соціально-особистісні, інструментальні, загальнопрофесійні, спеціалізовано професійні, загальнонаукові):

- уміння та навички надавати консультації щодо визначення правової природи збройного конфлікту, надавати належну правову оцінку та визначати

його ознаки та приналежність до певного виду;

- уміння та навички надавати консультації щодо використання міжнародних конвенційних та інституційних механізмів під час збройного конфлікту в інтересах клієнта.;

- уміння в складі групи фахівців представляти інтереси клієнта при використанні міжнародних механізмів захисту прав людини під час збройного конфлікту;

- навички формування основ обґрунтованих логічно-індивідуальних рекомендацій з конкретних питань міжнародного публічного права що стосуються міжнародної безпеки;

- креативність, здатність до системного мислення щодо причин виникнення збройного конфлікту та пошуку відповідних юридичних механізмів їх порушення;

- уміння та навички займати активну громадянську позицію ;

- толерантність;

- відповідальність стосовно фаховості наданих правових послуг;

- навички управління міжнародно-правовою інформацією;

- дослідницькі навички.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівців з міжнародного права. Нормативна навчальна дисципліна «Право міжнародної безпеки», що викладається у VII семестрі, є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» з спеціальності 0301 «Міжнародне право», напряму 6.030202 – «Міжнародне право».

Зв'язок з іншими дисциплінами. Вивчення цієї дисципліни супроводжується вивченням навчальних дисциплін «Вступ до спеціальності «Міжнародне право», «Міжнародне публічне право» «Міжнародно-правові особливості кваліфікації збройних конфліктів», «Міжнародне кримінальне право», «Теорія держави і права», «Історія міжнародного права», іноземних мов, а також галузевими міжнародно-правовими дисциплінами.

Методика викладання навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» здійснюється на основі класичної університетської та інноваційної систем організації навчального процесу із застосуванням сучасних педагогічних, інформаційних інтернет-технологій, засобів комунікації (форми, методи, методики технологій навчання) та підготовки індивідуальних/самостійних завдань студентів (есе, моделювання міжнародно-правових кейс-ситуацій (судових рішень), метод створення проєктів, навчання у кооперації з представниками інших спеціальностей, аналіз та вивчення case–study рішень міжнародних судових інституцій, ділових ігор, презентацій, тощо) з метою досягнення відповідного рівня теоретичних знань та практичних навичок.

Студенти опановують навички опрацювання нормативних, наукових джерел, включно з матеріалами Комісії міжнародного права ООН, рішеннями Міжнародного Суду ООН, ЄСПЛ, Міжнародного кримінального трибуналу для

колишньої Югославії та інших міжнародних судових інституцій.

Загальні рекомендації до підготовки практичних занять

На основі вивчення вказаних нормативних джерел, основної та рекомендованої літератури, а також інших відкритих он-лайнних довідково-бібліотечних інформаційних джерел бути готовим надати пояснення про визначений до кожної теми понятійно-категоріальний апарат міжнародного права, спробувати індивідуально сформулювати юридичні характеристики правового явища та бути готовим предметно вести діалог.

Інформаційні джерела – навчальні посібники, науково-методичні розробки провідних вітчизняних та зарубіжних центрів дослідження міжнародного права, університетів та інститутів, монографічні та доктринальні дослідження з міжнародного права, наукові статті вітчизняних та зарубіжних авторів, вітчизняні та зарубіжні періодичні фахові видання, включаючи джерела Інтернету, енциклопедичні словники та інші наукові джерела українською та іноземними мовами, міжнародно-правові нормативні документи, джерела Комісії міжнародного права ООН, судові рішення Міжнародного Суду ООН, ЄСПЛ, міжнародних судів та трибуналів *ad hoc*, установчі документи міжнародних організацій та міжнародних судових установ, практика вирішення міжнародно-правових спорів.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти за виконання Робочої програми «Право міжнародної безпеки».

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. У змістовий модуль входять теми №№ 1-8. Умовою допуску до заліку є обов'язкове відвідування лекцій та семінарських занять, активна участь в їх проведенні, виконання завдань до самостійної роботи, підготовка доповідей та рефератів згідно з Робочою програмою (теми визначаються викладачем).

Методи оцінювання/діагностики знання здійснюються на підставі вимог галузевого стандарту вищої освіти України 2013р., напряму підготовки 6.030202 — «Міжнародне право» та практики викладання курсу.

Знання та розуміння студентів оцінюється на наступних рівнях: опитування у різних формах, тестові завдання, здійснення аналітики, кейс-стаді, тематичні дослідження, підготовки есе, *legal opinion*.

Когнітивні навички (навички мислення) студентів оцінюються за допомогою: модулів, есе, тестів, практичної та самостійної роботи над юридичними проектами, аналізу нормативних джерел, монографічної та доктринальної літератури вітчизняних і зарубіжних вчених, судових рішень міжнародних судових інстанцій.

Практичні навички студентів оцінюються за допомогою: модулів, тестів, есе, практичної та самостійної роботи з питань підготовки проектів міжнародних договорів/конвенцій, практичної та самостійної роботи над

юридичними проектами, рольових ігор, аналізу правових норм.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань «29» Міжнародні відносини	Нормативна	
	Напрямок підготовки 293 "Міжнародне право" (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): Бакалавр з міжнародного права. Юрист – міжнародник. Перекладач.	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		4-й (бакалаврат)	4-й (бакалаврат)
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		7-й	7-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 54	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	20 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8- год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		50 год.	72 год.
	Індивідуальні завдання:		

		6 год.
		Вид контролю: іспит

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки

Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки.

Тема 3. Загальна система колективної безпеки.

Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки

Тема. 5 Індивідуальне застосування сили

Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки

Тема 7. Нейтралітет та його види

Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН

3. Програма навчальної дисципліни.

3.1. Розподіл тем за модулем і змістовими модулями.

Таблиця 2.1.

Модуль	Змістовий модуль	Номер теми та її назва
Модуль	№1	Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки
		Тема 2. Значення ООН для створення системи
		Тема 3. Загальна система колективної безпеки.
		Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки
		Тема. 5 Індивідуальне застосування сили
		Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки
		Тема 7. Нейтралітет та його види
		Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН

4. Навчально-тематичний план дисципліни
(структура залікового кредиту)
4.1. Розподіл навчального часу

№ п/п	Назва теми	Всього годин	Лекційні	Семінарські (практичні)	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 1						
1.	Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки		2	4	-	
2.	Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки.		2	4	-	
3.	Тема 3. Загальна система колективної безпеки.		2	4	4	
4.	Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки		2	4	2	
5.	Тема 5. Індивідуальне застосування сили		2	2	-	
6.	Тема 6. Роззброєння як елемент міжнародної безпеки		4	2	-	
7.	Тема 7. Нейтралітет та його види		4	2	-	
8.	Тема 8. Миротворчі операції за участю ООН		2	2	-	
	Всього:	90	20	24	6	40

5. Зміст лекційних тем курсу

Номер лекції	Назва теми та її зміст	Кількість годин	Використана література
(7 семестр). Модуль			
Змістовий модуль			
Лекція 1	Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки 1. Юридична природа права міжнародної безпеки. 2. Основні інструменти міжнародної безпеки. 3. Основні принципи міжнародної безпеки. 4. Джерела міжнародної безпеки.	2	№ 1- 5, 12,16 -19
Лекція 2	Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки. 1. Історичні передумови створення ООН 2. Статут ООН 3. Структура ООН 4. Військові формування ООН як миротворчий контингент	2	№ 1-5, 20, 23-25
Лекція 3	Тема 3. Загальна система колективної безпеки. 1. Поняття загальної системи колективної безпеки. 2. Дії відносно загрози миру та актів агресії	2	№ 1-5,29,31.

	3. Повноваження РБ ООН 4. Регіональні угоди (глава 8 Статуту ООН)		
Лекція 4	Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки 1. Поняття регіональної системи колективної безпеки. 2. Організація Американських держав 3. НАТО 4. Договір про оборону Південно-Східної Азії	2	№ 1-19, 35,36,37, 89.
Лекція 5	Тема. 5 Роззброєння як елемент Міжнародної безпеки 1. Ключові проблеми колективної безпеки в рамках роззброєння. 2. Ядерне роззброєння 3. Звичайні види зброї та проблеми роззброєння. 4. Демілітаризовані зони.	2	№ 1-5, 38,39, 89
Лекція 6.	Тема 6. Нейтралітет та його види 1. Постійний нейтралітет 2. Тимчасовий нейтралітет. 3. Традиційний та позитивний нейтралітет. 4. ОБСЕ – структура та функції	4	№ 1-5,29,31, 89.
Лекція 7.	Тема 7. Застосування сили в міжнародному праві 1. Правомірне застосування сили в міжнародних відносинах.	4	№ 1-5, 40,41,43

	2. Критерії реалізації права на самооборону. 3. Превентивна та колективна самооборона. 4. Гуманітарна інтервенція.		
Лекція 8.	Тема 8. Значення міжнародного кримінального судочинства для зміцнення системи міжнародної безпеки. 1. Принципи Нюрнберзького воєнного трибуналу. 2. Токійський воєнний трибунал. 3. Міжнародний кримінальний суд: основні аспекти запобігання агресії. 4. Резолюція ГА ООН № 68/262 від 27 березня 2014 року стосовно України в контексті агресії РФ	2	№1-5, 89

6. Теми практичних занять

Номер заняття	Назва теми та зміст заняття	Кількіст ь годин	Використана література
(7 семестр). Модуль			
Змістовий модуль			
Заняття 1	Тема 1. Поняття права міжнародної безпеки 1. Юридична природа права міжнародної безпеки. 2. Основні інструменти міжнародної безпеки. 3. Основні принципи міжнародної безпеки. 4. Джерела міжнародної безпеки.	4	№ 1- 5, 12, 16 -19
Заняття 2	Тема 2. Значення ООН для створення системи колективної безпеки. 1. Історичні передумови створення ООН 2. Статут ООН 3. Структура ООН 4. Військові формування ООН як миротворчий контингент	4	№ 1-5,29,31
Заняття 3	Тема 3. Загальна система колективної безпеки. 1. Поняття загальної системи колективної безпеки. 2. Дії відносно загрози миру та актів агресії 3. Резолюція ГА ООН № 68/262 від 27 березня 2014 року стосовно	4	№ 1-19, 35,36,37.

	України в контексті агресії РФ 4. Повноваження РБ ООН 5. Регіональні угоди (глава 8 Статуту ООН)		
Заняття 4	Тема 4. Регіональні системи колективної безпеки 1. Поняття регіональної системи системи колективної безпеки. 2. Організація Американських держав 3. НАТО 4. Договір про оборону Південно-Східної Азії	4	№ 1-19, 44-49
Заняття 5	Тема. 5 Роззброєння як елемент Міжнародної безпеки 1. Ключові проблеми колективної безпеки в рамках роззброєння. 2. Ядерне роззброєння 3. Звичайні види зброї та проблеми роззброєння. 4. Демілітаризовані зони.	2	
Заняття 6	Тема 6. Нейтралітет та його види 1. Постійний нейтралітет 2. Тимчасовий нейтралітет. 3. Традиційний та позитивний нейтралітет. 4. ОБСЕ – структура та функції	2	№ 1-5, 75-80

Заняття 7	Тема 7. Застосування сили в міжнародному праві 1. Правомірне застосування сили в міжнародних відносинах. 2. Критерії реалізації права на самооборону. 3. Превентивна та колективна самооборона. 4. Гуманітарна інтервенція.	2	№ 1-5, 92-97
Заняття 8	Тема 8. Значення міжнародного кримінального судочинства для зміцнення системи міжнародної безпеки. 1. Принципи Нюрнберзького воєнного трибуналу. 2. Токійський воєнний трибунал. 3. Міжнародний кримінальний трибунал для колишньої Югославії та покарання за агресію. 3. Міжнародний кримінальний суд: основні аспекти запобігання агресії.	2	№ 1-5, 53,54
Всього годин за модуль:24			

7. Тематичний план самостійної (індивідуальної) роботи студента

Змістовий модуль І		
	Кількість годин	Література
Тема 1. Поняття та ознаки миротворчих операцій (на вибір) 1. Миротворчі операції ООН в Судані. 2. Миротворчі операції ООН в Сієра-Леоне.	50	№ 1-5, .114-117,89
Підготовка до поточного контролю по змістовому модулю 1		
Підготовка до підсумкового контролю (залік)		
Разом за курс	50	

8. Порядок поточного та підсумкового оцінювання знань студентів

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студентів з навчальної дисципліни **Право міжнародної безпеки** здійснюється відповідно до графіка, наведеного у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Модуль, (7 семестр)	
Поточний контроль За змістовий модуль 1	
Підсумковий контроль за модуль (1) :(залік)	

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни **Право міжнародної безпеки**. Модуль складається з одного змістовного модуля. Після виконання змістового модуля (лекції, практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді тестування або проектної роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою за модуль. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модуль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання (під час комп'ютерного тестування, проектної роботи), або підсумкового контролю за модулем отримав більше 50 балів, має право не складати залік з дисципліни. У разі отримання позитивної підсумкової оцінки за модуль студент має також право відмовитися від складання заліку. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за модулем отримав

менше 50 балів зобов'язаний скласти залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку (екзамену) оцінені менш ніж 50 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку. При цьому результати поточного контролю не враховуються. Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за такою шкалою:

% від максимальної суми за всі форми навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	дуже добре	зараховано
75-82	C	добре	зараховано
65-74	D	задовільно	зараховано
50-64	E	достатньо	зараховано
30-49	FX	незадовільно	не зараховано
1-29	F	незадовільно	не зараховано

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-ох бальну здійснюється у такому порядку:

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (проектні роботи, тестові завдання);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної (самостійної) роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді тесту, проектної роботи, який оцінюється у межах від 1 до

60 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

7.1.Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи.

Оцінювання індивідуальної (самостійної роботи) здійснюється у межах **20**

балів:

- **10 балів** – за підготовку рефератів, проектних робіт (розрахункових, графічних) та творчих робіт тощо;
- **10 балів** – за участь в наукових конференціях, підготовку науково-дослідницьких статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах.

4.2.Оцінювання активності під час аудиторних занять

Оцінювання активності під час аудиторних занять здійснюється у межах **20**

балів:

- **20 балів** - відвідано не менше 90% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре» «відмінно»; **15 балів** - відвідано не менше 75% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»; **10 балів** - відвідано не менше 60% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно»; **5 балів** – відвідано не менше 50% лабораторних та практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно».

8. Рекомендована література.

а) Основна література (до всіх тем)

1. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. та ін. Міжнародне право. У 2-х т. Том 1: Основи теорії. – К., 2002; Том 2: Основні галузі. – К., 2004.
2. Международное право /Отв. ред. А.А. Ковалев, С.В. Черниченко (Дипломатическая академия МИД РФ). – М., 2006.
3. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть. – М., 2006.
4. Лукашук И.И. Международное право. Особенная часть. – М., 2006.
5. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом. – Харків, 2000.

б) Додаткова література (до всіх тем)

6. Українська дипломатична енциклопедія. У 2-х т. / Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. – К.: Знання України, 2004.
7. Словарь международного права / Под ред. Б.М. Клименко. – М., 1986.
8. Курс международного права. В 7-ми тт. – М., 1989 – 1993.
9. Международное публичное право. Учебник / Л.П.Ануфриева, Д.К. Бекашев, К.А. Бекашев и др. – М., 2007.
10. Международное публичное право: Сб. док. / Сост. К.А. Бекашев, Д.К. Бекашев. – В 2-х тт. – М., 2006.
11. Наука міжнародного права в Університеті святого Володимира. У 2-х т. / Упорядники О.В. Задорожній, В.А. Короткий. – К., 2004-2005.
12. Антологія української юридичної думки. Том 8: Міжнародне право / Упорядники В.Н. Денисов, К.О. Савчук. – К., 2004.
13. Тимченко Л.А., Тимченко Л.Д. Международное право. – Ірпень, 2002.
14. Блищенко И.П., Дориа Ж. Прецеденты в международном публичном и частном праве. – М., 1999.
15. Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Алэн Пелле. Международные публичное право. В 2-х т. – К., 2000.
16. Brownlie I. Principles of Public International Law. 6th edition. – Oxford University Press, 2003.
17. Shaw M.N. International Law. 5th edition. – Cambridge University Press, 2003.

18. Международное право / Отв. ред. Г.В. Игнатенко, О.И. Тиунов. – М., 2003.

19. Ушаков Н.А. Международное право. – М., 2004.

с) Додаткова література (до окремих тем)

20. Василенко В.А. Основы теории международного права. – К., 1988.

21. Тункин Г.И. Теория международного права. – М., 1970 (М., 2000).

22. Черниченко С.В. Теория международного права. В 2-х тт. – М., 1999.

23. Баскин Ю.Я., Фельдман Д.И. История международного права. – М., 1990.29

24. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов. В 2-х тт. М., 1996.

25. Лукашук И.И. Источники международного права. – К., 1966.

26. Филимонова М.В. Источники современного международного права. – М., 1987.

27. Даниленко Г.М. Обычай в международном праве. – М., 1988.

28. Фельдман Д.И. Система международного права. – Казань, 1983.

29. Лукашук И.И. Нормы международного права в международной нормативной системе. – М., 1997.

30. Алексидзе Л.А. Некоторые вопросы теории международного права: императивные нормы (jus cogens). – Тбилиси, 1982.

31. Пушмин Э.А. О понятии основных принципов современного международного права // Советский ежегодник международного права –1978. – М., 1980.

32. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. – К., 1981.

33. Гавердовский А.С. Имплементация норм международного права. – К., 1980.

34. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве / Под. ред. В.Н. Денисова, В.И. Евинтова. – К., 1992.

35. Корецкий В.М. Декларация прав и обязанностей государств. – К., 1962.

36. Курдюков Г.И. Государства в системе международно-правового регулирования. – Казань, 1979.

37. Мартыненко А.П. Права народов в современном международном праве. – К.,1993.
38. Ноговіцина Ю.О. Міжнародно-правові аспекти правонаступництва України. –К., 2006.
39. Признание в современном международном праве / Под. ред. Д.И. Фельдмана.– М., 1975.
40. Лукашук И.И. Право международной ответственности. – М., 2004.
41. Василенко В.А. Ответственность государств за международные правонарушения.–К., 1976.
42. Василенко В.А. Международно-правовые санкции. – К., 1982.
43. Курис П.М. Международные правонарушения и ответственность государств.–Вильнюс, 1973.
44. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. Том 1. – М.,2005.
45. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: Сучасні проблеми та практика.– К., 2002.
46. Венская конвенция о праве международных договоров. Комментарий. – М.,1997.
47. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Общие вопросы. – М., 1985.
48. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Действие и применение договоров. – М., 1985.
49. Талалаев А.Н. Право международных договоров. Договоры с участием международных организаций. – М., 1989.
50. Боярс Ю.Р. Вопросы гражданства в международном праве. – М., 1986.
51. Галенская Л.Н. Право убежища (международно-правовые вопросы). – М.,1968.
52. Черниченко С.В. Международно-правовые вопросы гражданства. – М., 1968.
53. Барсегов Ю.Г. Территория в международном праве. – М., 1958.

54. Клименко Б.М. Государственная территория. Вопросы теории и практики международного права. – М., 1974.
55. Трофимов В.Н. Правовой статус Антарктики. – М., 1990.
56. Анцелевич Г.А. Международное морское право. Учебник. – К., 2003.
56. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкерстом / Пер. з анг. – Харків: Консул, 2000. - 592
57. Международное морское право: Учебное пособие / Под ред. С.А. Гуреева. – М., 2003.
58. Василенко В.А., Высоцкий А.Ф., Рыбальчик Д.Э. Международное морское право. – К., 1988.
60. Малеев Ю.Н. Международное воздушное право. Вопросы теории и практики. – М., 1986.
61. Международное воздушное право. В 2-х книгах / Под. ред. А.П. Мовчана – М., 1980–1981.31
62. Верещетин В.С. Международное сотрудничество в космосе: правовые вопросы. – М., 1977.
64. Международное космическое право. – М., 1999.
65. Словарь международного космического права. – М., 1992.
66. Сандровский К.К. Право внешних сношений. – К., 1986.
67. Репецкий В.М. Дипломатичне і консульське право. – Львів, 2002.
69. Шibaева Е.А. Право международных организаций. – М., 1986.
70. Шibaева Е.А., Поточный М. Правовые основы структуры и деятельности международных организаций. – М., 1988.
71. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. – М., 1998.
72. Татам А. Право Европейского Союза. – К., 1998.
73. Право Европейского Союза: правовое регулирование торгового оборота / Под ред. В.В. Безбаха, А.Я. Капустина, В.К. Пучинского. – М., 1999.
74. Капустин А.Я. Европейский союз: интеграция и право. – М., 2000.
75. Богуславский М.М. Международное экономическое право. – М., 1986.
76. Войтович С.А. Принципы международно-правового регулирования

международных экономических отношений. – К., 1988.

77. Карро Д., Жюйар П. Международное экономическое право. – М., 2002.

78. Шумилов В.М. Международное экономическое право. – М., 1999.

79. Шумилов В.М. Международное экономическое право в эпоху глобализации. – М., 2002.

80. Зенкин И.В. Право Всемирной торговой организации. – М., 2003.

81. Антонович М.М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини. – К., 2000.

82. Гомьен Д., Харрис Д., Зваак Л. Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право и практика. – М., 1998.

83. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: Джерела і практика застосування. – К., 1998.³²

84. Даниленко Г.М. Международная защита прав человека. – М., 2000.

85. Тиунов О.И. Международное гуманитарное право. – М., 1999.

86. Мюллерсон Р.А. Права человека: идеи, нормы, реальность. – М., 1991.

87. Калугин В.Ю., Павлова Л.В., Фисенко И.И. Международное гуманитарное право. – Минск, 1999.

88. Гассер Х. Международное гуманитарное право. Введение. – М., 1995.

89. Давид Э. Принципы права вооруженных конфликтов. – М., 2000.

90. Пикте Ж. Развитие и принципы международного гуманитарного права. – МККК, 1982.

91. Пустогаров В.В. Международное гуманитарное право. – М., 1997.

92. Международное уголовное право / Под ред. В.Н. Кудрявцева. – М., 1999.

93. Панов В.П. Международное уголовное право. – М., 1997.

94. Лукашук И.И., Наумов А.В. Международное уголовное право. – М., 1999.

95. Блищенко И.П., Фисенко И.В. Международный уголовный суд. – М., 1998.

96. Костенко Н.И. Международный уголовный суд. – М., 2002.

97. Панов В.П. Борьба с международными преступлениями против мира и безопасности. – М., 1993.

99. Неліп М.І., Мережко О.О. Силовий захист прав людини: питання

легітимності в сучасному міжнародному праві. – К., 1998.

100. Скакунов Э.И. Международно-правовые гарантии безопасности государств. – М., 1983.

101. Мартыненко А.П. Права народов в современном международном праве. К., 1993.

102. Тиунов О.И. Принцип соблюдения международных обязательств. М., 1979.

103. Василенко В.А. Международно-правовые санкции. К., 1982.

105. Лукашук И.И. Функционирование международного права. М., 1992.

107. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. К., 1981.

108. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. (отв. ред. Денисов В.Н., Евинтов В.И.). -К., 1992.

107. 108. Fox, Hazel. The Law of State Immunity. – Oxford University Press, 2002. – 550 p.

109. Cassese, Antonio. International Criminal Law. – Oxford University Press, 2003. – 528 p.

110. Kittichaisaree, Kriangsak. International Criminal Law. – Oxford University Press, 2001. – 514 p.

111. Shraga, Daphna and Zacklin, Ralph. The International Criminal Tribunal for Rwanda // European Journal of International Law. – 1996, Vol. 7, No.

4. – P. 501-518. – <<http://ejil.org/journal/Vol7/No4/art3.html>>. 112. Kretzmer, David. Targeted Killing of Suspected Terrorists: Extra-Judicial Executions or Legitimate Means of Defence? // The European Journal of International Law. – 2005. – Vol. 16. – No. 2. – P. 171–212. – <<http://www.ejil.org/journal/Vol16/No2/art1.pdf>>.

113. Warbrick, Colin. The European Response to Terrorism in an Age of Human Rights // The European Journal of International Law. – 2004. – Vol. 15. – No. 5. – P. 989–1018. – <<http://www.ejil.org/journal/Vol15/No5/6.pdf>>

114. The Law of the War Crimes : national and international approaches / ed. by Timothy L. H. McCormack, Gerry J. Simpson. – London, Boston : Kluwer Law International, 1997. – XXVII+262 p.

- 115.Sliedregt E. The Criminal Responsibility of individuals for Violations of International Humanitarian Law / Elies van Sliedregt. – Hague : Asser Press, 2003. – 466 p.
- 116.Cassese A. The International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia and Human Rights / Antonio Cassese // European Human Rights Law Review. – 1997. – Vol. 4. – Pp. 335-347.
117. Мезяев А. Б. Процесс против Слободана Милошевича в Гаагском трибунале. Записки из зала суда. Книга первая. Обвинительная часть. – Казань: "Титул-Казань", - 2006 – с. 172